

РЕЦЕНЗИЯ

От **Доц. д-р Бисер Александров Макелов, дм.**

Тракийски университет Стара Загора

Медицински факултет

Катедра по обща хирургия

Относно: защита на научен труд на **д-р Пламена Миленова Динева,**
на тема

**„Съдебномедицинска характеристика на уврежданията при падане от
различна височина”**

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор”.

Със заповед на Ректор на МУ- Пловдив Р-1869/26.03.2026 г. съм назначен за член на Научно жури и с решение на последното (Протокол №1), съм определен да представя рецензия относно дисертационен труд на **д-р Пламена Миленова Динева,** докторант на свободна форма към Катедра по съдебна медицина и деонтология на МФ при МУ- Пловдив, в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт” по професионално направление 7.1 „Медицина” и докторска програма „Съдебна медицина и деонтология”.

Падането от височина може да се дефинира като движение на тялото на по-ниско ниво от нивото, на което се намира, под влиянието на гравитацията, поради невнимание, дисбаланс или волеви действия на себе си или друг човек. Кинетичната енергия, получена по време на падане от височини довежда до множество травматични увреждания и смърт, като се засяга цялото тяло.

Паданията от височина се подреждат на едно от челните места по смъртност, свързана с травматизъм, заедно с пътно-транспортните произшествия. Те представляват висок процент от уврежданията свързани с твърди тъпи предмети. Основните случаи на такъв вид травматизъм е свързан със злополуки или с цел самоубийство, които водят до инвалидност или смърт. Паданията от височина са по- често срещани в градовете и са сред най-честите три причини за смърт поради травма. Смъртен изход се наблюдава повече при възрастни, отколкото при деца. Паданията от височина са най-честата причина за смърт при трудови злополуки в България. Съществуват множество фактори,

които влияят върху изхода при падане от височина – възраст, пол, характеристиката на повърхността върху, която пада тялото, ъгъла на падане, височината на падане, начина на приземяване и първи контакт на тялото.

В съдебномедицинската практика не са единични случаите, в които въз основа на характеристиката на травматичните увреждания, установени при аутопсията, експертът изпитва значителни затруднения при определянето на рода на смъртта. Последното е правно понятие, но съдебномедицинската находка подпомага неговото дефиниране. Налице са съществени затруднения при определянето на медико-правната оценка на нараняванията, в резултат от паданията от височина, в следствие на нещастни случаи, самоубийства и убийства.

Тези въпроси актуално си поставя представеният за защита от д-р Динева научен труд, представлява ретроспективно лонгитудинално проучване, включващо пациенти отговарящи на строги индикации.

Анализирант се резултатите на пациенти от съдебномедицински случаи при инциденти с падания от различна височина, включително и такива от собствен ръст.

Дисертацията е представена по обичайната за този вид трудове структура в 162 стандартни страници, използвани са 91 таблици, 91 фигури, всички те са обозначени с пореден номер и заглавие на български език. Представените фигури и графики са с високо качество и информативност, като отговарят смислово на съпътстващия ги текст. Дисертационният труд има приложени статистически карти, като приложение за работа с пациенти и трупове суспектни за падане от различна височина, включително то собствен ръст.

В останалата част от дисертацията д-р Динева формулира целта и произтичащите от нея четири задачи, контингентът на проучването, клиничната методика на проучването, използваните техники на анализ на пациентите, собствените резултати, авторски анализ и изводи. Библиографията обхваща 6 страници, представени са 67 заглавия, без да са използвани такива на кирилица.

Литературният обзор е достатъчно обширен, разгледани са всички аспекти на проблема. Представени са предимно съвременни публикации повечето от които от последните няколко години. Цитираните източници са от авторитетни научни списания.

Обзорът е на 34 страници и представлява около 25% от обема на дисертацията. В него последователно са представени:

1. Характеристика на травматичните увреждания при падане от височина под 3 метра, включително и от собствен ръст.
2. Характеристика на травматичните увреждания при падане от височина между 3 и 9 метра.
3. Характеристика на травматичните увреждания при падане от височина над 3 метра.
4. Характеристика на травматичните увреждания според пола, възрастта, BMI и рода на смъртта.

Подробно са проучени и описани всички травматични увреждания систематизирани по анатомични области – увреждания на главата и шията, гръдния кош, корема, таза, горните и долните крайници.

Литературният обзор е конкретизиран към дисертацията и е критичен синтез на обширните познания на д-р Динева по проблема – Характеристика на травматичните увреждания при падане от различна височина.

Поставените цели пред докторанта е формулирана в **глава III**: “Да се получи обективна съдебномедицинска характеристика на уврежданията при падане от височина до три метра, вкл. собствен ръст, между три и девет метра и над девет метра височина.”

С оглед на поставената цел се формулират **4 научни задачи**. Те са логично обосновани, произтичат от поставената цел и са реално изпълними.

В **Глава IV**, в обем от 2 страници, са представени използваните материали и методи в дисертационния труд.

В **Глава V**, в обем 91 страници са представени резултатите, представени таблично и графично според трите основни критерия - височината на падане. Те са разделени според анатомичната локализация на травмите, като подробно във всяка една от групите – глава и шия, гръден кош, корем, таз, горни и долни крайници са разгледани травматичните увреждания, изследвани послойно – кожа, меки тъкани, кости, вътрешни органи.

В следващата глава VI, в обем 17 страници е представено **обсъждането** на дисертацията. Тук се представят собствените резултати, сравнени и подкрепени с литературни данни. Тази глава се явява най-творческата от целия научен труд. Тя убедително доказва подготовката на д-р Динева по представената проблематика.

В глава VII – **приложение в съдебномедицинската практика** е представен съдебномедицински случай от практиката на д-р Динева, който представлява интерес относно определяне причината на смъртта, тема засегната в дисертационния труд.

В глава VIII е представено **заключението**, което представя в синтезиран вид вижданията на автора по проблема. Разглежда се едно от основните практически затруднения – определяне на височината на падането, както и разграничаването на получените увреждания от други видове травматизъм. Включено е детайлно разглеждане на проблемите при падане от височина под 3 метра, както и такова от собствен ръст, което представлява не само съдебномедицински, но и мултидисциплинарен проблем. Изпъква мнението, че към момента не са налице утвърдени единни критерии за комплексна оценка на травмите при падане от различна височина, което от своя страна обуславя необходимостта от целенасочени изследвания в тази насока, както и от разработването на практически приложими критерии и алгоритми за работа както в клиничната практика, така и в съдебномедицинските структури.

В глава IX са представени приносите на дисертационния труд. Те са разделени в три групи:

1. Приноси с познавателен характер
2. Приноси с научно-приложен и оригинален характер
3. Приноси с потвърдителен характер

Всяка една от групите приноси съдържа в себе си три подгрупи, така, че в заключение може да се каже, че дисертационният труд включва общо девет приноса с различен характер.

По дисертационната тема, д-р Динева представя 3 публикации (всичките отговарят на критериите за реални публикации). Те са представени в глава X.

Отпечатани са в списания с научно рецензиране, отговарящи на минимални изисквания за Област 7. Здравеопазване и спорт, съгласно Правилник за прилагане на закона за развитие на академичния състав в република България от 2018г. Те съдържат отделни части от разработения материал.

Представеният ми Автореферат на дисертационния труд е в обем 40 страници е оформен съгласно изискванията е Приложение №8 на ПУРПНСЗАДМУВ.

В заключение, представеният ми за рецензия дисертационен труд демонстрира възможността на дисертанта да поставя научна теза, методика за нейното решение, възможността му да подбере и обработи материал, както и статистически достоверни изводи по една актуална и специфична тема „Съдебномедицинска характеристика на травматичните увреждания при падане от различна височина”

Дисертационният труд отговаря напълно на качествените и количествени критерии, заложи в Изисквания към дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на МУ- Пловдив. Поради това, давам положителна оценка на труда и призовавам членовете на Научното жури да присъдят на **д-р Пламена Миленова Динева** образователна и научна степен „ДОКТОР“ по научна специалност „Съдебна медицина и деонтология“.

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. „В“ Регламент (ЕС)2016/679

09.04.2026г.,
гр. Стара Загора

Доц. д-р Бисер Макелов, дм.